Lieta Nr.C30581312

CA-0244/10,2014.gads

S P R I E D U M S

LATVIJAS REPUBLIKAS VĀRDĀ

2014.gada 29. janvārī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:

tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese S.Sēbriņa,

tiesneses Ž.Žimante un G.Ozoliņa,

ar sekretāri M.Buličevu, tulci S.Pronckuti,

piedaloties prasītāja pilnvarotajai pārstāvei /pers.R/,

atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34, izskatīja civillietu /pers. D/ prasībā pret /pers. E/ par dzīvojamās telpas lietošanas tiesību izbeigšanu un izlikšanu no dzīvojamās telpas, sakarā ar /pers. D/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2013.gada 13.decembra spriedumu.

Civillietu tiesu kolēģija, noklausījusies tiesneses S.Sēbriņas ziņojumu, noskaidroja:

Aprakstošā daļa

/pers. D/ aizbildne 2012.gada 26.martā iesniedza tiesā prasību pret /pers. E/ par dzīvojamās telpas lietošanas tiesību izbeigšanu un izlikšanu no dzīvojamās telpas /adrese/, norādot, ka prasītājam pieder nekustamais īpašums /adrese/, kurā prasītājs ir deklarējis savu dzīves vietu. Minētajā īpašumā dzīvo atbildētājs, kurš ilgstoši nav veicis maksājumus par saņemtajiem komunālajiem pakalpojumiem un parāds uz 2011.gada 16.decembri sastāda LVL 2693,74 apmērā. Kā arī atbildētājs nav nodevis ūdens skaitītāja rādījumus, līdz ar to iespējams, ka parāda summa ir lielāka. Tomēr precīzu patērētā ūdens daudzumu nav iespējams noteikt, jo prasītājam nav iespēju iekļūt nekustamajā īpašumā.

Atbildētājs ilgstoši nav pildījis savas kā īrnieka ģimenes locekļa tiesības un radījis ar savu rīcību zaudējumus prasītājam, kas sastāda LVL 2693,74 apmērā, kā arī atbildētājs regulāri lieto alkoholu, līdz ar to prasītājam nav iespēju dzīvot šajā nekustamajā īpašumā.

2011.gada 30.martā prasītāja aizbildne nosūtīja atbildētājam pretenziju ar lūgumu atbrīvot nekustamo īpašumu, kas līdz šim nav izdarīts. Kā arī atbildētājs turpina neveikt maksājumus par komunālajiem pakalpojumiem un parāda summa turpina pieaugt.

Prasība pamatota uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" $10.^1$pantu, Civillikuma 177.pantu, Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.pantu. Prasītājs lūdz izbeigt atbildētājam dzīvojamās telpas lietošanas tiesības un izlikt atbildētāju no dzīvojamās telpas /adrese/.

Atbildētājs /pers.E/ savos **rakstveida paskaidrojumos** tiesai norāda, ka atbildētāja māte /pers. G/ dzīvokli /adrese/, privatizēja uz atbildētāja dēla /pers. H/ vārda. /pers. H/ mira 2009.gada 24.novembrī, /pers. G/ mira 2010.gada 29.oktobrī. Prasītāja aizbildne visādā veidā radīja problēmas dzīvoklī dzīvojošajām personām – nesniedzot dokumentus, līdz ar to sāka pieaugt parāds par dzīvokli. Iespēju robežās /pers. G/ veica maksājumus par dzīvokli. Atbildētājs dzīvoklī dzīvo kopš 2011.gada 26.janvāra, ir maznodrošināts. 2011.gada februārī atbildētājam tiktu sniegta palīdzība rēķinu apmaksā, taču prasītāja aizbildne nebija ieinteresēta šī jautājuma risināšanā. Atbildētājs saņem ienākumus LVL 40 apmērā, maksā LVL 10 par dzīvokli.

Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2013.gada 13.decembra spriedumu noraidīta prasība.

Kā redzams no lietas materiāliem - zemesgrāmatu apliecības, prasītājs ir nekustamā īpašuma /adrese/, kadastra nr./numurs/, īpašnieks pamatojoties uz 2011.gada 22.februāra mantojuma apliecību un 2011.gada 4.aprīļa papildus mantojuma apliecību.

Lietā nav strīda, ka minētajā dzīvoklī pastāvīgi dzīvo atbildētājs un ka parāds dzīvokļa apsaimniekotājam par dzīvokļa apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem uz 2012.gada 8.janvāri sastādīja LVL 2840,96 apmērā.

Prasītājs prasību pamatojis uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 10.^{1}pantu, kas nosaka, ka īrnieks ir tiesīgs prasīt viņa ģimenes locekļa dzīvojamās telpas lietošanas tiesību izbeigšanu un izlikšanu no tās bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas, ja: 1) šis ģimenes loceklis vairāk nekā trīs mēnešus nepilda dzīvojamās telpas īres līgumā noteiktās saistības; 5) šis ģimenes loceklis tīši nodara īrniekam, viņa ģimenes loceklim vai citai dzīvojamā telpā dzīvojošai personai mantisku zaudējumu.

Ņemot vērā, ka prasītājs ir nevis dzīvojamās telpas īrnieks, likuma „Par dzīvojamo telpu īri" izpratnē, bet gan minētā dzīvokļa īpašnieks, tiesa atzina, ka prasītājs nevar prasīt atzīt, ka atbildētājs zaudējis dzīvojamās telpas lietošanas tiesības un lūgt atbildētāju izlikt no šīs dzīvojamās telpas pamatojoties uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 10.^{1}pantu, jo minētais pants šādas tiesības piešķīris tikai dzīvojamās telpas īrniekam, nevis īpašniekam.

Tiesa atzina, ka šajā gadījumā tiesai nav tiesību grozīt prasītāja celtās prasības pamatu un piemērot attiecīgās materiālo tiesību normas, pamatojoties uz kurām prasītājs kā īpašnieks ir tiesīgs prasīt dzīvoklī iemitinātās personas lietošanas tiesību uz dzīvojamo telpu izbeigšanu un izlikšanu.

Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu iesniedza prasītājs, pārsūdzot Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2013.gada 13.decembra spriedumu pilnā apmērā.

Prasītājs uzskata, ka tiesa nav noskaidrojusi prasītāja gribu.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāvis uz atbildētāja pārstāvja jautājumu paskaidroja, ka prasītājs prasību uztur, pamatojoties uz likumu ,,Par dzīvojamo telpu īri", nenorādot precīzu pantu. Gan no prasības, gan no prasītāja paskaidrojumiem tiesā ir acīmredzams, ka prasītājs lūdz tiesu izlikt atbildētāju no dzīvojamās telpas, ņemot vērā to, ka atbildētājs nav veicis maksājumus par dzīvokli, kurā viņš dzīvo viens un tādējādi prasītājam rada ievērojamus zaudējumus - prasītājam šie parādi būs jāsedz no saviem līdzekļiem.

Likums ,,Par dzīvojamo telpu īri" regulē īrnieku un izīrētāju tiesiskās attiecības. Ņemot vērā to, ka prasība ir pamatota ar likumu ,,Par dzīvojamo telpu īri", prasītājs nevar piekrist tiesas secinājumam, ka tiesai nav tiesību grozīt prasītāja celtās prasības pamatu un piemērot attiecīgās tiesību normas. Prasības pamats tiesai nav jāgroza, tas ir norādīts pamatā, un arī attiecīgais normatīvais akts ir minēts pareizi.

Vienīgais apstāklis, ko tiesa ir pareizi konstatējusi, ir tas, ka atbildētājs strīdus dzīvoklī dzīvo viens pats un uz 2012.gada 8.janvāri parāds par dzīvokļa apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem ir LVL 2840,96. Šo tiesas konstatēto faktu prasītājs neapstrīd. Tādējādi tiesa faktiski ir atzinusi, ka minētajā dzīvoklī dzīvo atbildētājs, kurš neveic maksājumus par saņemtajiem pakalpojumiem, bet nav vērtējusi prasības pieteikumā minētos apstākļus un to, ka atbildētājs no dzīvokļa ir izliekams uz prasības pieteikumā norādīto faktu pamata.

Prasītājs uzskata, ka tiesa, izskatot lietu, nav ievērojusi taisnīguma principu (E.Kalniņš, Privāttiesību teorija un prakse, Tiesu namu aģentūra, 2005, 326.lpp.). Minēto apstākļu dēļ tiesa ir pieņēmusi nepareizu spriedumu un ievērojami aizskārusi prasītāja intereses.

Savos paskaidrojumos par iesniegto apelācijas sūdzību atbildētājs norāda, ka prasību un apelācijas sūdzību neatzīst, pirmās instances tiesas spriedumu uzskata par pamatotu.

Norāda, ka prasītāja aizbildne nav veikusi nevienu maksājumu par dzīvokli vairāku gadu laikā.

Norāda, ka atbildētājs ilgstoši ir bezdarbnieka statusā un tagad, pēc simtlatnieku programmas beigām, atbildētāja vienīgie ienākumi ir sociālais pabalsts apmēram LVL 35 – LVL 40 latu ik mēnesi.

Atbildētājam ir trūcīgas personas statuss un ir ļoti ierobežotas finansiālas iespējas veikt maksājumus par komunālajiem pakalpojumiem, tomēr, kaut arī daļējā apmērā, atbildētājs maksājumus veic katru mēnesi - par to tika iesniegti pierādījumi pirmās instances tiesas sēdes laikā.

Neskatoties uz to, ka prasītājs un viņa aizbildne nedzīvo prasītāja īpašumā esošajā dzīvoklī, prasītāja aizbildne ir deklarējusi savu dzīvesvietu šajā dzīvoklī. Pēc atbildētāja rīcībā esošās informācijas prasītāja aizbildnes faktiskā dzīvesvieta ir ārpus Latvijas Republikas.

Atbildētājs ir vairākkārt vērsies Rīgas Sociālajā dienestā ar lūgumu palīdzēt segt maksājumus par dzīvokli, bet šāds lūgums ir noraidīts. Sociālais dienests atsakās sniegt palīdzību atbildētājam komunālo maksājumu nomaksai, jo minētajā dzīvoklī savu faktisko dzīvesvietu ir deklarējusi prasītāja aizbildne.

Ja prasītāja aizbildne izpildītu Dzīvesvietas deklarēšanas likuma prasības un kā savu deklarēto dzīvesvietu norādītu adresi, kurā viņa faktiski dzīvo, tad atbildētājam būtu iespējams saņemt sociālo palīdzību komunālo pakalpojumu apmaksai un parāda apmērs nepalielinātos.

Tādējādi tieši prasītāja aizbildne ir tā, kas ar savu bezdarbību palielina komunālo maksājumu parādu un apdraud prasītāja īpašuma

tiesības uz dzīvokli.

Tiesas sēdē prasītāja pilnvarotā pārstāve zvērināta advokāte Anete Rubene prasību un apelācijas sūdzību uzturēja uz tajā minētajiem pamatiem.

Uz tiesas sēdi atbildētājs /pers. E/ nav ieradies. Par tiesas sēdi atbildētājam paziņots Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

Tiesu kolēģija nekonstatē Civilprocesa likuma 209.pantā norādītos gadījumus, kad tiesai ir pienākums atlikt lietas izskatīšanu. Līdz ar to atzīst par iespējamu civillietu izskatīt bez atbildētāju piedalīšanās tiesas sēdē.

Motīvu daļa

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija, noklausoties atbildētājas pilnvarotās pārstāves paskaidrojumus tiesas sēdē, izvērtējusi pierādījumus lietā, atzīst, ka **prasītājas** apelācijas sūdzība ir **noraidāma.**

Civilprocesa likuma 426.panta pirmā daļa nosaka, ka apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Civilprocesa likuma 432.panta piektā daļa nosaka, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā Civilprocesa likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, Civillietu tiesu kolēģija atzīst, ka šajā lietā pirmās instances tiesas konstatētie faktiskie un tiesiskie apstākļi, un uz tiem balstītie secinājumi ir pareizi, un pirmās instances tiesas spriedumā sniegtais pamatojums ir pilnībā pietiekams. Līdz ar to, Civillietu tiesu kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā norādītajai motivācijai un atkārtoti tos pašus apsvērumus nenorāda.

Prasītājas apelācijas sūdzībā norādītie argumenti nav guvuši apstiprinājumu, izskatot lietu apelācijas kārtībā.

Prasītājs ceļot prasību ir pamatojies uz likumu ,,Par dzīvojamo telpu īri", nenorādot precīzu pantu.

Apelācijas tiesa analogi pirmās instances tiesas secinājumam uzskata, ka pie apstākļa kad prasība ir celta pamatojoties uz likumu ,,Par dzīvojamo telpu īri", kas regulē īrnieku un izīrētāju tiesiskās attiecības, tomēr akcentējams, ka starp pusēm nav noslēgts dzīvojamās telpas īres līgums.

Prasītāja apelācijas sūdzībā izteiktais uzskats, ka prasība ir pamatota ar likumu ,,Par dzīvojamo telpu īri", un nevar piekrist tiesas secinājumam, ka tiesai nav tiesību grozīt prasītāja celtās prasības pamatu un piemērot attiecīgās tiesību normas, jo prasības pamats tiesai neesot jāgroza, tas esot norādīts pamatā, Civillietu tiesu kolēģijas ieskatā tiesas tiesības nav iejaukties prasības pamatojumā tādā apjomā, kā to uzskata par iespējamu prasītājs.

Civilprocesa likuma 192.pants nosaka, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Tāpat, saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta otro daļu, apelācijas instance izskata tikai tos prasījumus, kas izskatīti pirmās instances tiesā. Prasības priekšmeta vai pamata grozīšana nav pieļaujama.

Apelācijas instances tiesas ieskatā prasības noraidīšanas pamatā tāpat ir lietas faktisko apstākļu izvērtējums, jo pušu starpā nav nodibinātas īres tiesiskās attiecības, līdz ar to nav pamata piemērot likuma „Par dzīvojamo telpu īri" tiesību normas. Pušu tiesiskās attiecības nav noregulētas, līdz ar to nav pamata priekšlaicīgam secinājumam par to, ka maksājumu parāds ir uzkrājies tikai atbildētāja vainas dēļ, kā arī nav pierādīts, kāda parāda daļa tieši attiecināma uz atbildētāju.

Prasītāja apelācijas sūdzības arguments, ka tiesa, izskatot lietu, nav ievērojusi taisnīguma principu (E.Kalniņš, Privāttiesību teorija un prakse, Tiesu namu aģentūra, 2005, 326.lpp.), Civillietu tiesu kolēģijas ieskatā nav pamatots, jo tāpat prasītājam tiesības izlietojamas un pienākumi pildāmi pēc labas ticības (LR Civillikuma 1.pants), kā arī prasība tiesā ir jāpierāda ievērojot dispozitivitātes principu.

Lietā nav iesniegti pierādījumi par to, ka dzīvokļa īpašnieks, kura vārdā rīkojas aizbildne /pers. L/ kopš mantojuma apliecības saņemšanas brīža 2011.gada 22.februārī, nekustamā īpašuma zemesgrāmatā reģistrācijas brīža 2011.gada 18.maija (lietas 8.lapa), ir veikusi kādas konstruktīvas darbības nekustamā īpašuma lietošanas un maksājumu sakārtošanai, izņemot nosūtījusi brīdinājumu par parāda samaksu /pers. M/ un /pers. E/ 2011.gada 30.martā (lietas 12.lapa).

No LR Rīgas domes Rīgas bāriņtiesas 2011.gada 5.janvāra lēmuma Nr.1-6/41 izriet, ka /pers. L/ atļauts pieņemt 2009.gada 24.novembrī mirušā /pers. H/ atstāto mantojumu nepilngadīgā /pers. D/ vārdā (lietas 11.lapa).

Minētajā lēmumā ir noskaidrots, ka /pers. L/ ir izmantojusi inventāra tiesību nepilngadīgā /pers. D/ vārdā, tādējādi *mantinieks tiek atsvabinās no pienākuma atbildēt par mantojuma atstājēja parādiem ar savu paša mantu*.

Tai pašā laikā arī /pers. L/ deklarētā dzīvesvieta ir /adrese/.

Izvērtējot lietā iesniegtos pierādījumus, tai skaitā atbildētāja iesniegtos pierādījumus, lietā nav pierādīts, kāda parāda daļa ir tieši

attiecināma uz atbildētāju.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu, katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Prasītājs nav pierādījis savu prasījumu pamatotību.

Atbildētājs ir cēlis iebildumus prasībai un iesniedzis savus iebildumus pamatojošus dokumentus. Prasītājs šos iebildumus nav apstrīdējis.

Pie šādiem apstākļiem celtā prasība un apelācijas sūdzība ir noraidāmas.

Pirmās instances tiesa pēc būtības ir ņēmusi vērā lietas faktiskos apstākļus un taisījusi pamatotu nolēmumu par celto prasību.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.pantu, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi apelācijas instances tiesā sastāda EUR 5,09 apmērā.

Civillietu tiesu kolēģija saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta ceturto daļu atzīst par iespējamu atbrīvot prasītāju no ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksas par labu valstij iepriekš norādītajā apmērā.

Rezolutīvā daļa

Civillietu tiesu kolēģija, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 432.-434. un 204^{1}.pantu,

n o s p r i e d a

noraidīt /pers. D/ prasību pret /pers. E/ par dzīvojamās telpas /adrese/, lietošanas tiesību izbeigšanu un izlikšanu no dzīvojamās telpas /adrese/;

atbrīvot /pers. D/ no ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksas **EUR 5,09** (pieci euro 9 centi).

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentam, iesniedzot kasācijas sūdzību Rīgas apgabaltiesā.

Motivēts spriedums sastādīts 2014.gada 20.februārī.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja **S.Sēbriņa**

Tiesnese **Ž.Žimante**

Tiesnese **G.Ozoliņa**